

برآورد تمایل و تقاضای ایرانیان جهت شرکت در برنامه
واکسیناسیون علیه ویروس کرونا، قبل از توزیع واکسن
در کشور، بهمن ۱۳۹۹

دکتر کامران باقری لنکرانی، دکتر نجمه مهارلویی، دکتر لیلا زارعی

COVID-19
VACCINE

مقدمه:

واکسیناسیون یکی از مهمترین اختراعات بشر است که منجر به حفظ جان بسیاری از افراد می‌شود. با پوشش حداکثری ۹۱ و ۹۴ درصد واکسن‌های سرخک و دیفتری، کزاز و سیاه سرفه در سال ۲۰۱۸ واکسیناسیون به عنوان یکی از موفقیت‌های سازمان جهانی بهداشت معرفی شد. تاریخ بشر نشان داده است در هر برحه‌ای از زمان بیماری‌هایی ظهور پیدا می‌کند که نیاز به اقدامات پیشگیرانه مانند واکسیناسیون را شفافتر می‌سازد. سال ۲۰۲۰ نیز بشر از این موضوع بی‌نصیب نمانده و ویروس کرونا تبدیل به یک همه‌گیری جهانی شد که تعداد افراد زیادی در کشورهای مختلف را به کام مرگ کشاند و بسیاری دیگر نیازمند خدمات درمانی شدند. شرایط موجود و آگاهی از میزان خطر این ویروس، متخصصین را بر آن داشت که واکسن این ویروس را شناسایی نموده، آن را تهیه نمایند. در حال حاضر علاوه بر متخصصین و سیاستگذاران سلامت، مردم عادی نیز منتظر ورود وسیع این واکسن به بازار هستند که بتوانند خود را در برابر آن ایمن نمایند. اگرچه تهیه و تامین واکسن بر عهده دولتها و سیاستگذاران در هر کشور است، جهت مدیریت تهیه و توزیع آن، بهترین اقدام پیش‌بینی میزان تقاضای برای واکسن است. بررسی تقاضا به سیاستگذاران در نحوه تامین مالی، چگونگی تامین مواد اولیه و بررسی پتانسیل بازار کمک کننده است. مسلماً با توجه به تجربه‌های افراد و همچنین آگاهی‌های کسب شده آنها از طریق متخصصین و نیز رسانه‌های گروهی در خصوص سرایت، بیماری‌زایی و کشندگی این ویروس در دنیا، احتمال می‌رود اکثریت افراد جامعه متقاضی دریافت واکسن خواهند بود. لذا در صورتی که این تقاضا از قبل پیش‌بینی و مدیریت نشود، بیشک در خصوص واکسن کرونا نیز شاهد تکرار مشکلاتی خواهیم بود که در ابتدای بروز همه‌گیری کووید-۱۹ برای تامین کالاهای پیشگیری و حفاظتی با آن مواجه شدیم. از جمله این مشکلات احتمالی در خصوص توزیع غیر برنامه‌ریزی شده واکسن، افزایش قیمت، کمبود عرضه به دلیل عدم پیش‌بینی در تامین زیرساختهای مورد نیاز و عدم توزیع مناسب خواهد بود. در صورتی که اگر میزان تقاضای افراد جامعه برای واکسن کرونا مشخص گردد می‌توان به نحو مطلوبی آن را مدیریت نمود که علاوه بر رضایت جامعه از عملکرد دولت و وزارت بهداشت، سیاستگذاران سلامت نیز از منافع آن بهره‌مند شوند. در این راستا دولت می‌تواند با توجه به پیش‌بینی‌های انجام‌گرفته، زیرساختهای لازم را بوجود آورده، بودجه خود را مدیریت نماید. همچنین بیمه‌های درمانی می‌توانند در رابطه با میزان پوشش و نهایتاً میزان پرداخت از جیب برای این واکسن تصمیم‌گیری نمایند. وزارت بهداشت نیز می‌تواند براساس میزان پیش‌بینی تقاضا، نیروها و منابع لازم را در کشور بسیج نماید و بدین ترتیب از تکرار بحران‌های اقتصادی بوجود آمده در زمان ظهور ویروس کرونا پیشگیری کند.

با توجه به مطالب پیشگفت و به جهت بررسی ابعاد اقتصادی بحران کرونا در این مطالعه بر آن شدیم که تقاضای افراد جامعه را برای تهیه واکسن کرونا برآورد نمائیم

روش کار:

نوع مطالعه: مقطعی

کد اخلاق: ۱۳۹۹,۱۱۵۱.IR.SUMS.REC

ابزار پژوهش:

تهیه ابزار این مطالعه در چند مرحله صورت پذیرفت:

مرحله اول: تدوین ابزار پژوهش

مرحله دوم اعتبار سنجی ابزار پژوهش و نهایی سازی ابزار پژوهش

انجام پژوهش در ابتدا نیازمند طراحی سناریو برای تخمین تمایل به پرداخت افراد جامعه بودیم. به منظور طراحی سناریو پس از بررسی متون، سناریوهای اولیه طراحی شده و در اختیار پنل خبرگان قرار گرفت. خروجی این مرحله از مطالعه، شامل تصمیم‌گیری در این خصوص است که چه اطلاعاتی را می‌بایست در اختیار افراد شرکت‌کننده در تحقیق قرار دهیم تا بتوانند در خصوص تمایل برای دریافت واکسن و نوع واکسن تصمیم‌گیری نمایند. سپس سناریوهای طراحی شده، در مرحله دوم طرح اعتبارسنجی شدند. در نهایت براساس سناریوهای معتبر، پرسشنامه تدوین شد. جهت سنجش روایی ظاهری پرسشنامه و تایید آن، از چند نفر متخصصین اقتصاد سلامت و اعضای هیات علمی دارای مقالات منتشر شده در زمینه تمایل به پرداخت، سه متخصص پزشکی اجتماعی، یک متخصص سیاستگذاری سلامت نظرخواهی خواهد شد.

پرسشنامه نهایی حاوی سه بخش بود. بخش اول متغیرهای دموگرافیک، اجتماعی و اقتصادی، بخش دوم تاریخچه بیماریها در فرد شرکت‌کننده و بستگان وی، سابقه ابتلا به بیماری کووید-۱۹ در فرد و/یا بستگان وی، بخش سوم سناریوهای تایید شده توسط پنل خبرگان جهت برآورد تمایل افراد در خصوص شرکت در برنامه واکسیناسیون علیه کووید-۱۹ می‌باشد. شایان ذکر است در سناریوهای ارائه شده در این تحقیق، جهت اظهار نظر هر چه دقیق‌تر و واقعی‌تر شرکت‌کنندگان در خصوص انواع واکسن، اطلاعاتی در خصوص اثربخشی واکسن، تعداد دفعات تزریق مورد نیاز و قیمت تمام شده یک واکسن لحاظ شده است.

پس از نهایی شدن پرسشنامه مذکور، مطالعه پایلوت به صورت مصاحبه رو در رو با ۵۰ نفر از گروههای سنی، جنسی مختلف و با سطح سواد متنوع انجام شد. بر اساس این مطالعه اشکالات پرسشنامه از لحاظ دشواری سوالات مشخص و برطرف گردید. همچنین در مرحله پیش‌آزمون، از سوالات باز نیز استفاده شد تا حداکثر گزینه‌های مختلف در خصوص دلایل تمایل و/یا عدم تمایل به واکسن (face) مشخص گردد. پس از طی مراحل فوق، پرسشنامه نهایی به دو صورت آماده شد. فرمت کاغذی که با روش مصاحبه رو در رو (face to face) در سطح شهر شیراز انجام شد. فرمت دوم، آنلاین بود که جهت انتشار از طریق فضای مجازی آماده گردید.

حجم نمونه:

شهر شیراز، مرکز استان فارس است و طبق سرشماری سال ۹۵ تعداد جمعیت افراد ۱۸ ساله و بالاتر این شهر ۱,۲۵۵,۲۸۶ نفر میباشند. (<https://amar.org.ir>).

با توجه به نبود مطالعه با روش مصاحبه حضوری در خصوص تمایل برای دریافت واکسن کرونا، با در نظر گرفتن توزیع پاسخ ۵۰٪ (response distribution)، میزان ریزش ۲۵٪ (dropout rate)، خطای قابل پذیرش ۵٪ (margin of error) و حدود اطمینان ۹۵٪

(Confidence Interval) حجم نمونه برای این مطالعه ۱۰۰۰ نفر در نظر گرفته شده است.

(<http://www.raosoft.com/samplesize.html>)

۳۸۵ = Sample identified through software

۴۸۱ * ۳۸۵ Drop rate ۲۵٪ (= ۹۶):

۱۰۰۰ rounded to ۹۶۲ = ۲ design effect * ۴۸۱

همچنین بخش آنلاین این تحقیق به مدت چهار روز در کانالهای مختلف مربوط به استانهای مختلف قرار گرفت.

نحوه نمونه گیری

نمونه گیری در بخش مصاحبه ای این مطالعه، به صورت خوشه ای چند مرحله ای (Multistage cluster sampling) متناسب با حجم (proportion to size) تردد عابران پیاده انجام گرفت. بدین ترتیب که ابتدا شهر شیراز بر اساس نقشه شهرداری به پنج منطقه شمال، جنوب، شرق، غرب و مرکز به عنوان خوشه اول تقسیم شد و سپس سه خیابان اصلی هر منطقه خوشه دوم را تشکیل دادند. همچنین جهت تخمین توزیع حجم نمونه در یک از مناطق پنجگانه، پرسشگران در سه زمان مختلف شامل صبح، ظهر و شب، و همچنین در دو روز مختلف (یک روز تعطیل و یک روز کاری) تردد در سه خیابان اصلی این مناطق را شمارش نمودند.

جمع آوری داده:

همانگونه که اشاره شد تحقیق حاضر به دو شیوه انجام گرفت: با عنایت به این نکته که سوال در خصوص مسائل حساس که به نوعی با حریم خصوصی افراد مرتبط است ممکن است با تورش نمونه گیری مواجه باشد و جمعیت شرکت کننده نماینده واقعی جامعه مد نظر محققین نباشند، لذا جهت به حداقل رساندن این خطای منظم، محققین این مطالعه را به دو صورت مصاحبه رودرو (face to face) و انتشار از طریق فضای مجازی انجام دادند

شرایط ورود به مطالعه: (بخش مصاحبه حضوری)

۱. سن حداقل ۱۸ سال باشد
۲. ملیت ایرانی باشد
۳. شش ماه اخیر ساکن شیراز باشد
۴. شرکت کنندگان توانایی تکلم با زبان فارسی را داشته باشند

شرایط خروج از مطالع (بخش مصاحبه حضوری):

- ۱- عدم تمایل برای پاسخگویی

نتایج:

در این مطالعه ۲۰۷۱ نفر شرکت کردند. ۲۶۸ نفر (۱۲,۹٪) اظهار کردند که حاضر به شرکت در برنامه واکسیناسیون نبودند.

بخش اول: اطلاعات جمعیت شناختی و اقتصادی-اجتماعی

- ۹۵٪ از شرکت کنندگان ساکن شهر بودند. ۱۳,۲٪ از ساکنین شهرها و ۷,۹٪ از ساکنین روستاها تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.
- بر اساس تقسیم بندی کشوری استانهای کشور به ۵ منطقه تقسیم شدند
- منطقه ۱: استانهای تهران، قزوین، مازندران، سمنان، گلستان، البرز و قم.
 - ۸,۶٪ از کل شرکت کنندگان را تشکیل دادند
 - ۱۴٪ تمایلی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند
 - منطقه ۲: استانهای اصفهان، فارس، بوشهر، چهار محال بختیاری، هرمزگان و کهگیلویه و بویراحمد.
 - ۷۸٪ از کل شرکت کنندگان را تشکیل دادند
 - ۱۲٪ تمایلی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند
 - منطقه ۳: آذربایجان شرقی، آذربایجان غربی، اردبیل، زنجان، گیلان و کردستان.
 - ۳,۳٪ از کل شرکت کنندگان را تشکیل دادند
 - ۱۶,۲٪ تمایلی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند
 - منطقه ۴: کرمانشاه، ایلام، لرستان، همدان، مرکزی و خوزستان.
 - ۴,۵٪ از کل شرکت کنندگان را تشکیل دادند
 - ۲۴,۷٪ تمایلی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند
 - منطقه ۵: خراسان رضوی، خراسان جنوبی، خراسان شمالی، کرمان، یزد و سیستان و بلوچستان.
 - ۵,۶٪ از کل شرکت کنندگان را تشکیل دادند
 - ۱۲,۹٪ تمایلی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند
 - با توجه به اینکه مرکز انجام این مطالعه استان فارس بود، ۶۸,۷٪ از کل داده ها مربوط به این استان می باشد.

عدم تمایل شرکت کنندگان منطقه ۴ کشور با سایر مناطق تفاوت معنادار دارد لذا شایسته است در این مناطق بر آموزش مردم از طریق رسانه‌های ارتباط جمعی شامل صدا و سیما، شبکه های اجتماعی استانی پیام رسانهای مورد استفاده مردم اطلاع رسانی کافی در خصوص مزایای واکسیناسیون صورت پذیرد.

- ۴۹,۳٪ از شرکت‌کنندگان آقا بودند. ۱۲,۳٪ از آقایان و ۱۳,۶٪ از خانها تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.
- بیشترین دلیل عدم تمایل برای شرکت عدم اطمینان به واکسن بود (در ۵۳٪ از خانها و ۴۶٪ از آقایان) سایر دلایل به ترتیب در خانها: و احتمال ضعیف ابتلا بدلیل رعایت کامل اصول پیشگیرانه (۱۶,۸٪)، تخصیص واکسن به گروههای پرخطر (۹,۱٪)، ترجیح برای گرفتن ویروس و ایجاد ایمنی طبیعی (۶,۳٪)، عدم توان پرداخت واکسن (۴,۹٪)
- و در آقایان: برخورداری از سیستم ایمنی قوی (۱۶,۸٪) و احتمال ضعیف ابتلا بدلیل رعایت کامل اصول پیشگیرانه (۱۱,۲٪)، عدم توان پرداخت واکسن (۱۱,۲٪)، تخصیص واکسن به گروههای پرخطر (۱۱,۲٪)، ترجیح برای گرفتن ویروس و ایجاد ایمنی طبیعی (۷,۲٪)، سایر دلایل مانند اعتقاد به قسمت مقدر (۶,۸٪)
- گروه سنی:
 - ۷۰,۱٪ از کل شرکت‌کنندگان در گروه سنی ۱۸-۴۴ سال بودند. در این گروه سنی ۱۲,۳٪ تمایلی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.
 - ۲۰٪ از کل شرکت‌کنندگان در گروه سنی ۶۰-۴۵ سال بودند. در این گروه سنی ۱۴,۸٪ تمایلی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.
 - ۹,۹٪ از کل شرکت‌کنندگان در گروه سنی بالای ۶۰ سال بودند. در این گروه سنی ۱۳,۸٪ تمایلی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.
- گروه سنی میانسالی که بیشترین حضور را در جامعه دارند
 - سطح سواد شرکت‌کنندگان:
 - ۳٪ از کل شرکت‌کنندگان فاقد تحصیلات بودند. در این گروه، ۲۲,۴٪ تمایلی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.
 - ۲۱٪ از کل شرکت‌کنندگان دارای تحصیلات زیر دیپلم بودند. در این گروه، ۸,۱٪ تمایلی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.
 - ۳۴٪ از کل شرکت‌کنندگان دارای دیپلم یا فوق دیپلم بودند. در این گروه، ۱۱,۸٪ تمایلی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.
 - ۴۲٪ از کل شرکت‌کنندگان دارای تحصیلات دانشگاهی بودند. در این گروه، ۱۵,۶٪ تمایلی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.
- در این مطالعه حدود نیمی از افراد (۴۲٪) سرپرست خانوار بودند. ۴۱,۲٪ از افرادی که مخالف شرکت در برنامه واکسیناسیون بودند، نقش سرپرست خانوار را داشتند.
- غالب افراد (۹۴٪) با همسر و/یا فرزندان و/یا والدین و/یا دوستان و آشنایان زندگی می‌کردند. از افرادی که مخالف شرکت در برنامه واکسیناسیون بودند، ۹۳,۷٪ با همسر و/یا فرزندان و/یا والدین و/یا دوستان و آشنایان زندگی می‌کردند

- ۴۹,۳٪ از شرکت‌کنندگان آقا بودند. ۱۲,۳٪ از آقایان و ۱۳,۶٪ از خانمها تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.
- بیشترین دلیل عدم تمایل برای شرکت عدم اطمینان به واکسن بود (در ۵۳٪ از خانمها و ۴۶٪ از آقایان) سایر دلایل به ترتیب در خانمها: و احتمال ضعیف ابتلا بدلیل رعایت کامل اصول پیشگیرانه (۱۶,۸٪)، تخصیص واکسن به گروههای پرخطر (۹,۱٪)، ترجیح برای گرفتن ویروس و ایجاد ایمنی طبیعی (۶,۳٪)، عدم توان پرداخت واکسن (۴,۹٪)
- و در آقایان: برخورداری از سیستم ایمنی قوی (۱۶,۸٪) و احتمال ضعیف ابتلا بدلیل رعایت کامل اصول پیشگیرانه (۱۱,۲٪)، عدم توان پرداخت واکسن (۱۱,۲٪)، تخصیص واکسن به گروههای پرخطر (۱۱,۲٪)، ترجیح برای گرفتن ویروس و ایجاد ایمنی طبیعی (۷,۲٪)، سایر دلایل مانند اعتقاد به قسمت مقدر (۶,۸٪)
- گروه سنی:
- ۷۰,۱٪ از کل شرکت‌کنندگان در گروه سنی ۱۸-۴۴ سال بودند. در این گروه سنی ۱۲,۳٪ تمایلی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.
- ۲۰٪ از کل شرکت‌کنندگان در گروه سنی ۶۰-۴۵ سال بودند. در این گروه سنی ۱۴,۸٪ تمایلی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.
- ۹,۹٪ از کل شرکت‌کنندگان در گروه سنی بالای ۶۰ سال بودند. در این گروه سنی ۱۳,۸٪ تمایلی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.
- گروه سنی میانسال که بیشترین حضور را در جامعه دارند
- سطح سواد شرکت‌کنندگان:
- ۳٪ از کل شرکت‌کنندگان فاقد تحصیلات بودند. در این گروه، ۲۲,۴٪ تمایلی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.
- ۲۱٪ از کل شرکت‌کنندگان دارای تحصیلات زیر دیپلم بودند. در این گروه، ۸,۱٪ تمایلی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.
- ۳۴٪ از کل شرکت‌کنندگان دارای دیپلم یا فوق دیپلم بودند. در این گروه، ۱۱,۸٪ تمایلی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.
- ۴۲٪ از کل شرکت‌کنندگان دارای تحصیلات دانشگاهی بودند. در این گروه، ۱۵,۶٪ تمایلی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.
- در این مطالعه حدود نیمی از افراد (۴۲٪) سرپرست خانوار بودند. ۴۱,۲٪ از افرادی که مخالف شرکت در برنامه واکسیناسیون بودند، نقش سرپرست خانوار را داشتند.
- غالب افراد (۹۴٪) با همسر و/یا فرزندان و/یا والدین و/یا دوستان و آشنایان زندگی می‌کردند. از افرادی که مخالف شرکت در برنامه واکسیناسیون بودند، ۹۳,۷٪ با همسر و/یا فرزندان و/یا والدین و/یا دوستان و آشنایان زندگی می‌کردند

• از نظر شغلی: (بدلیل چند شغلی بودن برخی افراد جمع جبری بیشتر از ۱۰۰٪ میشود)

o ۱۷٪ از شرکت کنندگان دانشجوی یا سرباز بودند. در این گروه ۱۴,۶٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

o ۱۸٪ از شرکت کنندگان شغل دولتی داشتند. در این گروه ۱۲,۵٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

o ۳۵٪ از شرکت کنندگان شغل آزاد داشتند. در این گروه ۱۳,۴٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

o ۷٪ از شرکت کنندگان بازنشسته بودند. در این گروه ۱۱,۸٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

o ۲۵٪ از شرکت کنندگان خانه دار بودند. در این گروه ۱۳,۱٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

o ۴,۶٪ از شرکت کنندگان شغلی نداشتند. در این گروه ۲۰٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند

• از کل شرکت کنندگان ۱۳,۵٪ در بخش بهداشت و درمان مشغول به کار بودند. در این گروه ۸,۹٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند

• بر اساس اظهارات شرکت کنندگان:

o در ۳۴,۶٪ از شرکت کنندگان درآمد و هزینه ها متناسب بود. در این گروه ۱۲,۶٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

o در ۶۲,۵٪ از خانوارها هزینه ها بیشتر از درآمد بود. در این گروه ۱۳,۱٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

o ۲,۹٪ درآمد بیشتر از هزینه ها بود. در این گروه ۱۵٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

• وضعیت اجتماعی- اقتصادی از دیدگاه شرکت کنندگان:

o ۱۱,۳٪ خود را متعلق به سطح اجتماعی- اقتصادی بالا می دانستند. در این گروه ۱۱,۵٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

o ۵۰,۳٪ خود را متعلق به سطح اجتماعی- اقتصادی متوسط می دانستند. در این گروه ۱۴,۷٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

o ۳۸,۴٪ خود را متعلق به سطح اجتماعی- اقتصادی پایین می دانستند. در این گروه ۱۱,۱٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

• وضعیت درآمدی شرکت کنندگان:

o ۴,۲٪ هیچ درامدی نداشتند، در این گروه ۱۱,۶٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

o درآمد ماهیانه در ۲۷,۴٪ از شرکت کنندگان کمتر از ۳ میلیون تومان در ماه گزارش شد. در این گروه ۱۲٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

○ درآمد ماهیانه در ۴۵٪ از شرکت کنندگان، ۳-۶ میلیون تومان در ماه گزارش شد. در این گروه ۱۲٫۷٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

○ درآمد ماهیانه در ۱۷٫۳٪ از شرکت کنندگان بین ۷-۱۰ میلیون تومان در ماه گزارش شد. در این گروه ۱۳٫۷٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

○ درآمد ماهیانه در ۶٫۱٪ بیشتر از ۱۰ میلیون تومان در ماه گزارش شد. در این گروه ۱۸٫۳٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند

• **در خصوص وضعیت بیمه ای شرکت کنندگان**

○ ۸۲٫۳٪ از شرکت کنندگان حداقل یکی از انواع بیمه پایه را داشتند. در این گروه ۱۱٫۷٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

○ ۳۶٫۶٪ بیمه تکمیلی نیز داشتند. در این گروه ۱۴٫۱٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

بخش دوم: تاریخچه طب

• **اظهار نظر شرکت کنندگان در خصوص وضعیت سلامتی جسمانی خودشان:**

○ ۷۱٫۷٪ وضعیت سلامتی جسمانی خود را خوب گزارش کردند. در این گروه ۱۴٫۱٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

○ ۲۶٫۱٪ وضعیت سلامتی جسمانی خود را متوسط گزارش کردند. در این گروه ۱۰٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

○ ۲٫۲٪ وضعیت سلامتی جسمانی خود را بد گزارش کردند. در این گروه ۱۰٫۹٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

• **اظهار نظر شرکت کنندگان در خصوص ابتلا به حداقل یکی از انواع بیماریهای مزمن غیر واگیر**

○ ۵۱٫۲٪ از پاسخ دهندگان اذعان داشتند که خودشان یا افراد خانواده درجه اول ایشان به هیچ یک از بیماریهای مزمن غیرواگیر مبتلا نیستند. در این گروه ۱۵٫۱٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

○ ۱۲٫۳٪ از پاسخ دهندگان درگیری حداقل یکی از انواع بیماریهای مزمن غیرواگیر در خود گزارش کردند. در این گروه ۱۳٫۷٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

○ ۳۶٫۵٪ از پاسخ دهندگان درگیری حداقل یکی از انواع بیماریهای مزمن غیرواگیر در حداقل یکی از بستگان درجه اول خود گزارش کردند. در این گروه ۹٫۷٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

• **اظهار نظر شرکت کنندگان در پاسخ به اینکه فرد شرکت کننده چقدر ویروس کرونا را خطرناک میداند:**

○ ۴٫۳٪ از افراد خطر ویروس کرونا را کم گزارش کردند که در این گروه ۴۰٫۹٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

○ ۲۰,۵٪ از افراد خطر ویروس کرونا را متوسط گزارش کردند که در این گروه ۱۳,۶٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

○ ۷۵,۲٪ از افراد خطر ویروس کرونا را زیاد گزارش کردند که در این گروه ۱۱,۲٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

• **اظهار نظر شرکت کنندگان در پاسخ به اینکه فرد شرکت کننده چقدر خود را در معرض ابتلا به ویروس کرونا میداند:**

○ ۱۱,۳٪ از پاسخ دهندگان خطر ابتلا به ویروس کرونا را کم گزارش کردند. در این گروه ۲۴,۵٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

○ ۳۹,۶٪ از پاسخ دهندگان خطر ابتلا به ویروس کرونا را متوسط گزارش کردند. در این گروه ۱۱,۱٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

○ ۴۹,۱٪ از پاسخ دهندگان خطر ابتلا به ویروس کرونا را زیاد گزارش کردند. در این گروه ۱۰,۸٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

• **همچنین شرکت کنندگان در معرض ابتلا بودن اعضای خانواده شان را به شرح زیر گزارش نمودند:**

○ ۱۳,۴٪ از پاسخ دهندگان خطر ابتلا افراد خانواده را به ویروس کرونا کم گزارش کردند. در این گروه ۲۳,۶٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

○ ۴۲,۴٪ از پاسخ دهندگان خطر ابتلا افراد خانواده را به ویروس کرونا متوسط گزارش کردند. در این گروه ۱۰,۷٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

○ ۴۴,۲٪ از پاسخ دهندگان خطر ابتلا افراد خانواده را به ویروس کرونا زیاد گزارش کردند. در این گروه ۱۰,۸٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

• **در خصوص تاریخچه حداقل یکبار ابتلا به ویروس کرونا:**

○ ۷۷,۶٪ پاسخ منفی دادند. در این گروه ۱۳,۳٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

○ ۳,۹٪ سابقه بستری بدلیل ابتلا به ویروس کرونا را گزارش نمودند. در این گروه ۴,۹٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

○ ۱۷,۹٪ سابقه درمان بصورت سرپایی را داشتند. در این گروه ۱۳,۵٪ تمایلی به شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

○ همچنین ۱۱ نفر (۰,۵٪) در زمان پرسشگری در حال درمان سرپایی بودند. در این گروه همه افراد متمایل به شرکت در برنامه واکسیناسیون بودند.

- طبق اظهار نظر شرکت کنندگان، سابقه ابتلا به کووید-۱۹ در بستگان آنها به شرح زیر بود: (بدلیل انتخاب چند گزینه جمع جبری بیشتر از ۱۰۰٪ است)
 - ۶۰,۶٪ از شرکت کنندگان اذعان داشتند که هیچ یک از بستگان آنها به کووید-۱۹ مبتلا نشده اند. در این گروه ۱۳,۳٪ تمایلی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.
 - ۳۹,۴٪ از شرکت کنندگان اذعان داشتند که حداقل یک نفر از بستگان آنها سابقه ابتلا به کووید-۱۹ را دارد. در این گروه ۱۰,۸٪ تمایلی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.
 - ۹,۲٪ از شرکت کنندگان اذعان داشتند که حداقل یک نفر از بستگان آنها سابقه بستری در بیمارستان بدلیل ابتلا به کووید-۱۹ را دارد. در این گروه ۱۰,۸٪ تمایلی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.
 - ۳۰,۲٪ از شرکت کنندگان اذعان داشتند که حداقل یک نفر از بستگان آنها به کووید-۱۹ مبتلا شده، با/یا بدون درمان سرپایی بهبود یافته است. در این گروه ۱۱,۱٪ تمایلی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.
 - ۱,۷٪ (۳۵ نفر) از شرکت کنندگان اذعان داشتند که حداقل یک نفر از بستگان آنها به دلیل ابتلا به کووید-۱۹ در حال حاضر تحت درمان است. در این گروه ۵,۷٪ تمایلی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.
 - ۳,۶٪ (۷۵ نفر) از شرکت کنندگان اذعان داشتند که حداقل یک نفر از بستگان به دلیل ابتلا به کووید-۱۹ فوت کرده است. در این گروه ۸٪ تمایلی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.

بخش سوم: تمایل و تقاضا برای واکسن کووید-۱۹

- در خصوص تمایل افراد جهت شرکت در برنامه واکسیناسیون علیه کووید-۱۹ (در صورت دسترسی آزاد)
 - ۵۸,۱٪ تمایل زیادی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون داشتند.
 - ۲۰,۱٪ تمایل کمی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون داشتند.
 - ۱۲,۹٪ تمایلی برای شرکت در برنامه واکسیناسیون نداشتند.
 - ۸,۹٪ از افراد تصمیم نگرفته بودند.
- از افرادی که تمایل داشتند در برنامه واکسیناسیون ملی شرکت نمایند:
 - ۱۷,۳٪ فقط در صورت وجود واکسن خارجی در برنامه واکسیناسیون شرکت می کنند.
 - ۱۱,۱٪ فقط در صورت وجود واکسن تولید داخل در برنامه واکسیناسیون شرکت می کنند.
 - ۵۸,۵٪ هر نوع واکسنی (به شرط اثربخشی) را تزریق می کردند.
 - ۱۳,۱٪ در خصوص جزئیات تصمیم نگرفته بودند.

دلایل شرکت در برنامه ملی واکسیناسیون (چند گزینه ای)

چون مطمئنم این واکسن تاثیرگذار است و از مرگ و میر ناشی از کرونا جلوگیری می کند	٪۴۵,۴
چون با ایمن شدن خودم از انتقال بیماری به دیگران جلوگیری خواهم کرد	٪۴۲,۵
چون با واکسن زدن از هزینه های اقتصادی ناشی از ابتلا به بیماری (مثل ازدست دادن شغل ، کم شدن درآمد ، هزینه های مستقیم ناشی از خود بیماری و یا درمان آن) می توانم جلوگیری کنم	٪۳۴,۷
چون از بیماری کرونا می ترسم	٪۱۹,۲
چون از بستری شدن ناشی از ابتلا به کرونا در بیمارستان می ترسم	٪۱۷,۴
چون فکر می کنم انجام دادن این کار، بهتر از دست روی دست گذاشتن و منفعل بودن است	٪۱۱,۳
من به آنچه که در زمینه اثرات واکسن گفته می شود اعتقاد قلبی دارم و همین برای من کافی است	٪۵,۲
چون می خواهم بقیه بفهمند که چقدر ریسک پذیر هستم	٪۰,۹
سایر دلایل	٪۰,۴

دلایل عدم شرکت در برنامه ملی واکسیناسیون (چند گزینه ای) [۲۶۸ نفر، ٪۱۲,۹]

چون اثرات جانبی واکسن هنوز در سطح جامعه، کاملاً مشخص نیست	٪۵۷,۸
چون واکسن، مخاطرات و عوارض جانبی خود را دارد	٪۴۴
چون به صورت کامل نکات بهداشتی و فاصله گذاری اجتماعی را رعایت می کنم	٪۱۴,۲
چون واکسیناسیون، اثربخشی ندارد	٪۱۴,۲
چون بدن من از سیستم ایمنی قوی برخوردار است	٪۱۳,۴
من ترجیح می دهم اگر واکسن بحد کافی در دسترس نباشد ، اولویت را به گروههای پرخطر بدهم	٪۱۰,۱
چون اگر واکسن رایگان نباشد توان پرداخت هزینه آن را ندارم	٪۱۰
چون ویروس کرونا می تواند هر کسی را آلوده کند، واکسن زده باشد یا نزده باشد	٪۷,۵
من ترجیح می دهم ایمنی طبیعی (بدنال ابتلاء به کرونا) در بدنم ایجاد شود تا در نتیجه تزریق واکسن	٪۶,۷
اصولاً من از هر نوع تزریقی اعم از واکسن یا غیر واکسن سابقه ذهنی خوبی ندارم و می ترسم	٪۴,۵
فعلاً اولویت زندگی من کرونا نیست	٪۴,۵
چون از نظر من، مرگ و زندگی دست خداست	٪۴,۱
من یکبار کرونا گرفته ام و نیازی به واکسن آن نمی بینم	٪۳,۷

۱۰,۵٪ من بیماری یا شرایط بدنی دارم و یا داروهایی مصرف میکنم که نباید واکسن کرونا بزنم
سایر دلایل ۱۳,۴٪

- در پاسخ به این سوال که «چنانچه این واکسن به صورت رایگان ارایه نشود، آیا حاضرید مبلغی هر چند کم برای دریافت واکسن بپردازید؟» پاسخهای شرکت کنندگان به شرح زیر بود:
 - o ۱۹,۴٪ از شرکت کنندگان اذعان داشتند فقط در صورتی در برنامه واکسیناسیون شرکت خواهند کرد که رایگان باشد.
 - o ۱۹,۹٪ از شرکت کنندگان اذعان داشتند در هر شرایط در برنامه واکسیناسیون شرکت می کنند.
 - o ۴۹,۷٪ از شرکت کنندگان اذعان داشتند در صورتیکه توان پرداخت هزینه واکسن را داشته باشند در این برنامه شرکت می کنند.
 - o ۱۱٪ در خصوص شرکت در برنامه واکسیناسیون غیر رایگان هنوز تصمیم نهایی نگرفته بودند.
- دلایل عدم تمایل به پرداخت از دیدگاه گروهی که این گزینه را انتخاب کرده بودند:

۴۰۳ نفر دلایل
۵۴,۲٪ چون پیشگیری از بیماری و تامین سلامت جامعه، وظیفه دولت است
۳۲٪ به دلیل عدم توانایی مالی، امکان پرداخت ندارم
۲۶,۵٪ به دلیل نااطمینانی در خصوص اثربخشی و عوارض جانبی واکسن، کلا تمایلی به انجام واکسیناسیون ندارم
۹,۹٪ پرداخت و یا عدم پرداخت هزینه واکسن بعهده سرپرست من است و نقشی در این زمینه ندارم
۲,۶٪ سایر دلایل

- در پاسخ به سناریوهای ارائه شده در خصوص واکسن ها ی مختلف نظر شرکت کنندگان به شرح زیر بود: (مبنا ۱۸۰۳ نفر از شرکت کنندگان که تمایل به شرکت در برنامه واکسیناسیون داشتند می باشد)

واکسن تولید داخل

۱۸۰۳ نفر گزینه
۳۱٪ تمایلی برای تزریق این واکس ندارم
۲۷,۱٪ در صورتی تزریق می کنم که رایگان باشد.
۲۵,۳٪ در صورتی تجویز می کنم که بخشی از هزینه ی آن را دولت بدهد.
۱۶,۷٪ حتی اگر لازم باشد هزینه ی آن را کاملا از جیب خانواده ام پرداخت کنم، تزریق می کنم.

واکسن سینووک ساخت کشور چین

گزینه	نفر	۱۸۰۳
تمایلی برای تزریق این واکس ندارم	%۳۹,۷	
در صورتی تزریق می‌کنم که رایگان باشد.	%۲۶,۴	
در صورتی تجویز می‌کنم که بخشی از هزینه ی آن را دولت بدهد.	%۲۱,۶	
حتی اگر لازم باشد هزینه ی آن را کاملا از جیب خانواده ام پرداخت کنم، تزریق می‌کنم.	%۱۲,۴	

واکسن اسپوتنیک ساخت کشور روسیه

گزینه	نفر	۱۸۰۳
تمایلی برای تزریق این واکس ندارم	%۳۲	
در صورتی تزریق می‌کنم که رایگان باشد.	%۲۹,۹	
در صورتی تجویز می‌کنم که بخشی از هزینه ی آن را دولت بدهد.	%۲۳,۵	
حتی اگر لازم باشد هزینه ی آن را کاملا از جیب خانواده ام پرداخت کنم، تزریق می‌کنم.	%۱۴,۶	

واکسن وارداتی که بر مبنای تولید آن مولکولی است که تاکنون در هیچ واکسنی کاربرد نداشته است اما اثربخشی آن

تایید شده است

گزینه	نفر	۱۸۰۳
تمایلی برای تزریق این واکس ندارم	%۳۰,۹	
در صورتی تزریق می‌کنم که رایگان باشد.	%۲۶,۷	
در صورتی تجویز می‌کنم که بخشی از هزینه ی آن را دولت بدهد.	%۲۴,۸	
حتی اگر لازم باشد هزینه ی آن را کاملا از جیب خانواده ام پرداخت کنم، تزریق می‌کنم.	%۱۷,۶	

• در پاسخ به این سوال که « چنانچه قرار باشد در هر خانواده، فقط به یک نفر واکسن اختصاص یابد، اولویت شما، کدام است؟» پاسخها به شرح زیر بود

۱. یکی از اعضا خانواده ام (می‌تواند همسر، پدر، مادر، خواهر یا برادر شما باشد): %۷۲,۳
۲. فرزند %۱۵,۳
۳. خودم %۱۲,۵

- در پاسخ به این سوال که «در صورت کمیابی واکسن در ماه‌های اول ورود آن به ایران شما کدامیک از گروه‌های زیر را در اولویت بالاتری می‌دانید؟» پاسخها به شرح زیر بود:

گزینه	۲۰۷۱ نفر
افراد با بیماری‌های زمینه‌ای	٪۶۳
کادر درمان کشور	٪۴۴,۴
سالمندان	٪۲۹,۷
خانم‌های باردار	٪۱۴,۶
کودکان	٪۹,۱
افراد در گروه‌های محروم جامعه مانند کودکان کار، کارتن‌خواب‌ها	٪۶,۶
کارکنان بخش تولید و خدمات کشور	٪۳,۲
مدیران ارشد سازمان‌ها و ادارات دولتی و غیردولتی	٪۱,۱
سایر گروه‌ها	٪۰,۶

در پایان امید است نتایج پژوهش حاضر راهگشای سیاست‌گذاران سلامت در راستای اتخاذ راهکارهای لازم در زمینه تهیه و توزیع بهینه واکسن کرونا باشد.